

Mikropoświadczenia – produkt zmieniających się czasów czy moda, która minie?

Mówi się, że dobry tytuł powinien pobudzać ciekawość, angażować czytelnika i sugerować, że temat może być zarówno obiecujący, jak i kontrowersyjny. Tak jest i w tym przypadku. Spróbujmy więc odpowiedzieć na tytułową wątpliwość.

Ogromne zmiany technologiczne, automatyzacja i transformacja rynku pracy wymagają od systemów edukacyjnych i zawodowych szybkiej reakcji na rosnącą potrzebę elastycznego i szybkiego uczenia się. Wszystko obecnie wskazuje na to, że mikropoświadczenia są odpowiedzią na realne wyzwania współczesnej edukacji i rynku pracy. Te cyfrowe potwierdzenia zdobytych kompetencji zyskują na znaczeniu w Europie i na świecie, choć nie oznacza to, że ich rozwój przebiega bezproblemowo. Trzeba pamiętać, że mikropoświadczenia nie funkcjonują w próżni, lecz są częścią szerszych trendów społecznych, technologicznych i edukacyjnych.

Czym są mikropoświadczenia

Mikropoświadczenie to cyfrowy dokument potwierdzający opanowanie konkretnej umiejętności lub zestawu kompetencji w wybranym, często wąskim zakresie. W przeciwieństwie do rozbudowanych kwalifikacji formalnych, mikropoświadczenia są zorientowane na efekt i szybkość – można je zdobyć w wyniku kursu, szkolenia, doświadczenia zawodowego czy samodzielnej nauki. Co istotne, posiadają jasno określone efekty uczenia się oraz przejrzyste kryteria nadania.

Mikropoświadczenia mogą być reprezentowane w postaci cyfrowych odznak – najczęściej zgodnych ze standardem Open Badges – co umożliwia ich łatwe udostępnianie w CV, mediach społecznościowych czy portfolio. Dodatkową zaletą cyfrowych odznak jest możliwość ich kolekcjonowania i łączenia w zestawy, np. w ramach tzw. ścieżek rozwoju zawodowego.

Mikropoświadczenia mogą być ukierunkowane zarówno na twarde kompetencje techniczne (np. znajomość języka programowania), jak i miękkie (np. komunikacja w zespole czy kreatywność). To sprawia, że są niezwykle elastycznym na-

Bogusław Dębski

były zastępca dyrektora Departamentu Społeczeństwa Informacyjnego Ministerstwa Cyfryzacji, wiceprzewodniczący Sektorowej Rady ds. Kompetencji – Informatyka, obecnie dyrektor Centrum Certyfikacji Kompetencji i Potwierdzania Kwalifikacji w PTI

rzędziem, odpowiadającym na różnorodne potrzeby i rynku pracy, i indywidualnego rozwoju. Umożliwiają szybkie uzupełnianie brakujących umiejętności bez konieczności przechodzenia długotrwałych, formalnych ścieżek edukacyjnych. Są idealnym rozwiązaniem dla osób, które chcą szybko i efektywnie podnosić swoje kwalifikacje, dostosowując je do zmieniających się wymagań zawodowych, bez konieczności angażowania się np. w długie i kosztowne programy akademickie.

Interoperacyjność i wiarygodność

Techniczne standardy mikropoświadczeń są kluczowe dla ich wiarygodności, rozpoznawalności i przenoszalności. Najbardziej rozpowszechnionym standardem jest wspomniany już Open Badges, opracowany pierwotnie przez Mozilla Foundation, a obecnie rozwijany przez 1EdTech (wcześniej

IMS Global Learning Consortium). Open Badges umożliwia osadzanie szczegółowych informacji – takich jak informacje o wydawcy, opisie kompetencji, powiązaniach z ramami kwalifikacji, datach ważności, metodach weryfikacji – w pliku JSON osadzonym w znaku graficznym (odznace). Dzięki temu każda cyfrowa odznaka jest nie tylko obrazkiem, ale przede wszystkim nośnikiem bogatych i weryfikowalnych informacji o zdobytych umiejętnościach, co zwiększa jej wartość dla pracodawców i instytucji edukacyjnych.

Innym wartym wspomnienia standardem jest Europass Digital Credentials Infrastructure (EDCI)^{1,2}, tworzony przez Komisję Europejską. Zapewnia on ramy dla interoperacyjnych, cyfrowych dokumentów edukacyjnych, w tym mikropoświadczeń. Inicjatywa ta ma na celu ułatwienie uznawania kwalifikacji na terenie całej Unii Europejskiej, co jest kluczowe dla mobilności zawodowej i edukacyjnej obywateli. EDCI wspiera także ideę uczenia się przez całe życie, umożliwiając gromadzenie i prezentowanie różnorodnych form osiągnięć edukacyjnych w ustandaryzowany sposób.

” *Stosowanie otwartych standardów umożliwia integrację systemów mikropoświadczeń, np. uczelni, portali zawodowych, rejestrów kwalifikacji, platform edukacyjnych – i ułatwia wzajemne uznawanie poświadczeń między krajami i sektorami. Dzięki temu mikropoświadczenia stają się uniwersalnym „językiem” kompetencji, co jest niezbędne w coraz bardziej zglobalizowanym świecie.*

Interoperacyjność pozwala na tworzenie spójnych ścieżek rozwoju zawodowego, niezależnie od miejsca ich zdobycia, a także ułatwia pracodawcom weryfikację kwalifikacji kandydatów pochodzących z różnych systemów edukacyjnych. To z kolei przekłada się na bardziej efektywne procesy rekrutacyjne i lepsze dopasowanie kompetencji do potrzeb rynku.

Cyfrowe odznaki a mikropoświadczenia

Po wstępnym omówieniu różnic czas na dokładniejsze rozgraniczenie pojęć mikropoświadczenia i cyfrowej odznaki. Mikropoświadczenie to rezultat procesu uczenia się oraz jego walidacji, natomiast cyfrowa odznaka stano-

wi graficzną formę jego reprezentacji. Nie każda odznaka spełnia kryteria mikropoświadczenia. Tylko te, które mają jasno zdefiniowane efekty uczenia się, określone kryteria oceny i – w zależności od przyjętego modelu – są powiązane z ramami kwalifikacji, można uznać za pełnoprawne mikropoświadczenia.

Choć pojęcia mikropoświadczenie i cyfrowa odznaka bywają używane zamiennie, nie są one tożsame. Można przyjąć, że cyfrowa odznaka (*digital badge*) to techniczny format – graficzny symbol z osadzonymi metadanymi, która służy do przedstawiania informacji o zdobytej kompetencji, ukończeniu kursu lub udziale w wydarzeniu. Może być ona wydana za cokolwiek – od udziału w jednodniowym warsztacie po ukończenie złożonego projektu. Sama w sobie nie gwarantuje walidacji ani głębokiego opanowania umiejętności, ale może być ważna zarówno z punktu widzenia odbiorcy, jak i wystawcy.

Mikropoświadczenie jest pojęciem szerszym – oznacza jednostkę potwierdzenia uczenia się (często niewielką i ukierunkowaną), która spełnia określone kryteria jakościowe, odnosi się do ram kwalifikacji, zawiera opis efektów uczenia się oraz – co istotne – może być reprezentowana przez cyfrową odznakę, ale nie musi.

” *Nie każda cyfrowa odznaka jest mikropoświadczeniem.*

Dlatego wiele organizacji tworzy „odznaki uczestnictwa” (np. za udział w konferencji), które nie zawierają weryfikowalnych efektów uczenia się ani nie odnoszą się do ram kompetencji. Z kolei mikropoświadczenie musi być zaprojektowane z myślą o walidacji konkretnej kompetencji lub zestawu umiejętności, często w ramach ścieżki uczenia się czy większej kwalifikacji. To oznacza, że za mikropoświadczeniem stoi proces oceny, który potwierdza rzeczywiste opanowanie danej umiejętności.

W pilotażu projektu Odznaka+³ mikropoświadczenia są publikowane w formie cyfrowych odznak (zgodnych ze standardem Open Badges), co pozwala na techniczną interoperacyjność. Kluczową wartością jest jednak merytoryczne zaplanowanie, weryfikacja i powiązanie z ramami kwalifikacji, w tym z tzw. Zintegrowanym Systemem Kwalifikacji⁴.

¹ <https://europass.europa.eu/en/what-are-digital-credentials>

² <https://ec.europa.eu/futurium/en/europass/europass-digital-credentials-infrastructure.html>

³ <https://odznakaplus.ibe.edu.pl/>

⁴ <https://kwalifikacje.gov.pl/>

To rozróżnienie jest fundamentalne dla budowania zaufania do systemu mikropoświadczeń i zapewnienia ich wiarygodności na rynku pracy. Bez jasnych kryteriów jakościowych odznaki mogłyby stać się jedynie ozdobnymi symbolami, niemającymi realnej wartości dla pracodawców i instytucji edukacyjnych. Dlatego też istotne jest edukowanie zarówno wydawców, jak i odbiorców mikropoświadczeń co do tej kluczowej różnicy.

Proces budowania świadomości tych różnic i właściwego zastosowania mikropoświadczeń jest trudny i – co istotne – nie zakończy się pełnym sukcesem, dopóki w obiegu funkcjonują rynkowe „certyfikaty uczestnictwa”, do których zdążyliśmy się już, niestety, przyzwyczaić.

Bolączki systemów mikropoświadczeń

Na poziomie Unii Europejskiej inicjatywy mikropoświadczeń są zintegrowane z polityką uczenia się przez całe życie. Komisja Europejska promuje ich wykorzystanie poprzez narzędzia takie jak Europass czy European Digital Credentials for Learning (EDCL). W 2022 r. przyjęto zalecenie Rady UE w sprawie mikropoświadczeń⁵. To świadczy o strategicznym podejściu do mikropoświadczeń jako narzędzia wspierającego adaptację siły roboczej do zmieniających się potrzeb gospodarki. Celem jest stworzenie jednolitego europejskiego obszaru edukacji i szkoleń, w którym mikropoświadczenia będą odgrywać kluczową rolę w ułatwianiu mobilności i uznawania kwalifikacji.

Wielkie korporacje są jednymi z pionierów tej formy potwierdzania kompetencji. IBM⁶, jako jedna z pierwszych firm, uruchomiła platformę mikropoświadczeń w 2015 r., przyznając setki tysięcy odznak za ukończenie kursów technicznych i szkoleń wewnętrznych. Cisco oferuje cyfrowe poświadczenia w ramach Cisco Networking Academy, a Microsoft⁷, Google i Amazon Web Services budują ścieżki rozwoju zawodowego bazujące na mikropoświadczeniach, które można integrować z platformami rekrutacyjnymi. To pokazuje, jak duży potencjał widzą w nich liderzy rynku, wykorzystując je do wewnętrznego rozwoju pracowników oraz do usprawniania procesów rekrutacyjnych.

Natomiast w Stanach Zjednoczonych rozwój mikropoświadczeń jest wspierany zarówno przez inicjatywy rządowe, jak i przez sektor prywatny. Niektóre uniwersytety, takie jak University of Colorado⁸ czy MIT⁹, prowadzą programy mikropoświadczeń również z użyciem blockchainu. Amerykański rynek mikropoświadczeń charakteryzuje się dużą dynamiką i innowacyjnością, z silnym naciskiem na praktyczne zastosowania i bezpośrednie powiązanie z potrzebami pracodawców.

Można zaryzykować twierdzenie, że boom na mikropoświadczenia trwa od ponad dekady. Według danych opublikowanych przez platformę Accredible¹⁰, do 2024 r. wydano za jej pośrednictwem ponad 125 mln cyfrowych poświadczeń, co czyni ją największym dostawcą tego typu rozwiązań na świecie.

Ten dynamiczny rozwój wiąże się jednak z wyzwaniami: brakiem standardów, zróżnicowanym podejściem do jakości i trudnościami z uznawalnością między sektorami. W systemie zdecentralizowanym (jak ten promowany pierwotnie przez Mozilla Foundation) każdy może wydać mikropoświadczenie – bez standaryzacji, bez jednoznacznego odniesienia do ram kompetencyjnych czy potrzeb rynku pracy. Brak jasnych reguł osłabia zaufanie do tej formy dokumentowania umiejętności – zwłaszcza wśród pracodawców. Jest to kluczowa bolączka, która może spowolnić adaptację mikropoświadczeń na szeroką skalę, jeśli nie zostaną wprowadzone mechanizmy zapewniania ich jakości i spójności. Coraz więcej instytucji dąży więc do zapewnienia jakości i przejrzystości w projektowaniu mikropoświadczeń, np. poprzez rejestry publiczne, systemy akredytacji i interoperacyjne platformy.

” *Kluczowe staje się zatem uporządkowanie ekosystemu – technicznie, merytorycznie i instytucjonalnie, aby mikropoświadczenia mogły w pełni zrealizować swój potencjał.*

Polska odpowiedź

W naszym kraju liderem działań w tym obszarze jest Instytut Badań Edukacyjnych (IBE). Realizowany przez niego projekt

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/micro-credentials-for-lifelong-learning-and-employability-recommendations.html>

⁶ <https://skillsbuild.org/adult-learners/digital-credentials>

⁷ <https://learn.microsoft.com/en-us/credentials/browse/>

⁸ <https://www.colorado.edu/registrar/students/credentials/badges>

⁹ <https://digitalcredentials.mit.edu/docs/white-paper-building-digital-credential-infrastructure-future.pdf>

¹⁰ <https://www.accreditable.com/blog/accredibles-2024-year-in-review>

„Mikropoświadczenia – pilotaż nowego rozwiązania wspierającego uczenie się przez całe życie” to odpowiedź na potrzebę budowy krajowego systemu mikropoświadczeń. Projekt nie tylko wdraża system mikropoświadczeń, lecz także tworzy ich standardy, zapewnia jakość oraz buduje wiarygodność całego rozwiązania. Celem jest stworzenie kompleksowego i spójnego ekosystemu, który będzie wspierał uczenie się przez całe życie i odpowiadał na potrzeby polskiego rynku pracy.

Kluczowym narzędziem jest rozwijana przez IBE aplikacja Odnazka+, umożliwiająca projektowanie, wystawianie i zbieranie poświadczeń. System bazuje na modelu mieszanym – łączy elastyczność podejścia zdecentralizowanego z publiczną kontrolą jakości. Każdy wydawca przechodzi weryfikację, a każde mikropoświadczenie musi spełniać określone kryteria merytoryczne i technologiczne, m.in. zgodność z Zintegrowanym Systemem Kwalifikacji (ZSK) i europejskimi standardami interoperacyjności. To ma zapewnić, że mikropoświadczenia wydane w Polsce będą zrozumiałe i uznawane zarówno w kraju, jak i za granicą.

Mikropoświadczenia w praktyce

Politechnika Opolska^{11, 12} jako pierwsza w Polsce wdrożyła mikropoświadczenia w Odnazka+, oferując je studentom jako uzupełnienie tradycyjnych dyplomów. Dzięki temu studenci mogą zdobywać dodatkowe certyfikaty potwierdzające specjalistyczne umiejętności, co zwiększa ich atrakcyjność na rynku pracy. W edukacji szkolnej testowane są również nowe modele oceniania bazujące na mikropoświadczeniach, np. w Liceum Artes Liberales¹³, gdzie są one częścią systemu motywującego uczniów do samodzielnego uczenia się i rozwijania niestandardowych kompetencji. Mikropoświadczenia pozwalają na bardziej elastyczne i spersonalizowane podejście do oceny osiągnięć uczniów, wykraczające poza tradycyjne stopnie.

Natomiast w środowisku firmowym mikropoświadczenia służą skracaniu procesu rekrutacji, ponieważ pracodawcy mogą szybko zweryfikować konkretne umiejętności kandydatów. Wspierają również ścieżki rozwoju zawodowego pracowników, umożliwiając im szybkie zdobywanie nowych kompetencji i awansowanie, a także lepsze dopasowanie umiejętności do zmieniających się potrzeb rynku.

Warsaw Microcredentials Summit 2025

Punktem kulminacyjnym działań promujących mikropoświadczenia w Polsce była konferencja „Warsaw Microcredentials Summit 2025: Local Insight, Global Impact”, która odbyła się w czerwcu 2025 r. w Warszawie. Zorganizowane przez IBE wydarzenie zgromadziło ekspertów z całego świata – przedstawicieli instytucji edukacyjnych, rynku pracy, technologii i administracji. Konferencja miała wymiar międzynarodowy i poruszała kluczowe tematy: od polityk publicznych, przez technologie cyfrowe aż po rolę mikropoświadczeń w edukacji wyższej i szkolnej. Było to istotne wydarzenie, które podkreśliło pozycję Polski jako aktywnego gracza w rozwoju globalnego ekosystemu mikropoświadczeń.

Jak podkreślił Michał Nowakowski, lider projektu w IBE, system mikropoświadczeń w Polsce wyróżnia się skalą, jakością i otwartością na partnerstwa z rynkiem komercyjnym. To sprawia, że polskie podejście jest postrzegane jako wzorcowe w Europie. Podczas wydarzenia dominowały opinie, że mikropoświadczenia to nie tylko przyszłość, lecz także pilna potrzeba – odpowiedź na wyzwania edukacyjne, społeczne i zawodowe współczesnego świata.

PTI buduje ekosystem

Polskie Towarzystwo Informatyczne (PTI) aktywnie uczestniczy w rozwoju mikropoświadczeń, od lat realizując w praktyce ideę ich integracji z certyfikatami ICDL (International Certification of Digital Literacy / International Computer Driving Licence), co zwiększa zarówno ich wartość, jak i możliwości zastosowania.

¹¹ <https://po.edu.pl/odznakaplus/>

¹² <https://ibe.edu.pl/pl/aktualnosci/3223-politechnika-opolska-jako-pierwsza-uczelnia-z-mikroposwiadczeniami-w-aplikacji-odznaka>

¹³ https://microcredentials.pl/en/microcredentials-are-the-future-the-future-thats-already-here/?utm_source=chatgpt.com

PTI podkreśla znaczenie mikropoświadczeń nie tylko jako narzędzia certyfikującego, lecz również jako elementu infrastruktury rozwoju kompetencji w społeczeństwie cyfrowym. Są one ważne szczególnie w kontekście transformacji cyfrowej edukacji, rynku pracy oraz włączania grup defaworyzowanych – seniorów, osób powracających na rynek pracy czy osób uczących się poza formalnym systemem.

Nie zapominajmy też o zjawisku drop-outu na uczelniach, czyli porzucania studiów przez studentów przed ich ukończe-

niem. Również w tym kontekście mikropoświadczenia mogą odegrać istotną rolę – jako narzędzie wspierające powrót do edukacji lub umożliwiające formalne domknięcie pewnego etapu kształcenia. Z ich pomocą łatwiej dokumentować swoje umiejętności i zwiększać swoje szanse na rynku pracy. PTI aktywnie działa na rzecz podnoszenia tej świadomości.

Mikropoświadczenia nie mają zastępować dyplomów czy świadectw, lecz je uzupełniać. Ich siłą jest elastyczność, precyzja i szybkość, dzięki czemu mogą wspierać indywidualne ścieżki rozwoju, dokumentować efekty uczenia się *de facto* w każdej formie, a także być realnym wsparciem w procesach rekrutacyjnych i awansowych. Mikropoświadczenia pozwalają na precyzyjne adresowanie luk kompetencyjnych na rynku pracy, a także na szybkie reagowanie na pojawiające się nowe zapotrzebowania na umiejętności. Nie są celem samym w sobie, lecz potężnym narzędziem do osiągnięcia szerszych celów edukacyjnych i zawodowych.

W dłuższej perspektywie mikropoświadczenia mogą wspierać realizację strategicznych celów edukacyjnych Polski, takich jak zwiększenie udziału dorosłych w kształceniu ustawicznym. Naszym celem jest, aby do 2030 r. co najmniej 60% dorosłych uczestniczyło w edukacji przez całe życie. Mikropoświadczenia, dzięki swojej modularności i szybkości, są idealnym narzędziem do ciągłego doskonalenia i przekwalifikowywania się, ich popularyzacja może znacząco przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i poprawy sytuacji na rynku pracy.